

163.

Na osnovu člana 30 stav 3 Zakona o stočarstvu („Službeni list CG“, br. 72/10 i 48/15), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja donijelo je

**PRAVILNIK
O NAČINU I METODAMA ISPITIVANJA PROIZVODNIH OSOBINA
KVALITETNIH PRIPLODNIH GOVEDA***

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se način i metode ispitivanja proizvodnih osobina i ocjene odgajivačke vrijednosti kvalitetnih priplodnih goveda.

Član 2

Ispitivanje proizvodnih osobina kvalitetnih priplodnih goveda obuhvata mjerenje i/ili ocjenjivanje proizvodnih i drugih osobina kvalitetnih priplodnih goveda u skladu sa odgajivačko-seleksijskim programom.

Mjerenje i ocjenjivanje iz stava 1 ovog člana, vrši se radi:

- utvrđivanja mliječnosti;
- prirasta;
- iskorišćavanja hrane;
- kvaliteta mesa;
- spoljašnjeg izgleda;
- reproduktivnih osobina;
- dugovječnosti; i
- drugih osobina od značaja za kvalitetna priplodna goveda.

Mjerenje i ocjenjivanje iz stava 2 ovog člana obuhvata:

- ispitivanje osobina u testnoj stanici (performans test);
- ispitivanje osobina u proizvodnim uslovima (na farmama);
- ispitivanje po srođnicima (čistokrvnim i melezima) u testnoj stanici (progeni test);
- ispitivanje po srođnicima (čistokrvnim i melezima) u proizvodnim uslovima;
- ispitivanje na osnovu podataka prikupljenih prilikom prodaje;
- ispitivanje na osnovu podataka prikupljenih u klanicama;
- ocjenjivanje spoljašnjeg izgleda životinje;
- biološke i genske testove; i
- laboratorijska ispitivanja osobina.

Član 3

Mjerenje i ocjenjivanje iz člana 2 ovog pravilnika, vrši se u skladu sa pravilima Međunarodnog odbora za kontrolu proizvodnosti životinja – International Committee for Animal Recording (u daljem tekstu: ICAR).

Član 4

Ispitivanje proizvodnih osobina kvalitetnih priplodnih goveda vrši se na životinjama određenim odgajivačko-seleksijskim programom.

Ispitivanje iz stava 1 ovog člana vrši se u testnoj stanici ili na odabranom poljoprivrednom gazdinstvu.

Član 5

Ispitivanje srođnika kvalitetnih priplodnih goveda (čistokrvnih i meleza) obuhvata mjerenje i/ili ocjenjivanje osobina srođnika životinja, koja su predviđene za gajenje u testnoj stanici i na poljoprivrednim gazdinstvima

Ispitivanja iz stava 1 ovog člana se obavljaju i na osnovu podataka prikupljenih prilikom prodaje i na liniji klanja.

Ispitivanje životinje vrši po grupama, radi sigurnog i objektivnog poređenja među životinjama.

Član 6

Ocjenjivanje osobina spoljašnjeg izgleda životinje za pojedine rase goveda, vrši se u skladu sa pravilima ICAR-a i odgajivačko-seleksijskim programom.

Pri ocjenjivanju spoljašnjeg izgleda životinje uzimaju se u obzir karakteristike rase, starost i kondicija životinja.

Član 7

Radi sprovođenja odgajivačko-seleksijskog programa, na stadu ili populaciji i prilikom provjere porijekla životinja koriste se podaci koji su dobijeni na osnovu bioloških i genskih testova.

Odgajivačko-seleksijskom programu određuje se:

- način sprovođenja bioloških i genskih testova;
- način i vrijeme uzimanja uzoraka, odnosno mjerenja i ocjenjivanja;
- način upotrebe dobijenih rezultata u sprovođenju odgajivačko-seleksijskog rada; i
- metode i postupci.

Član 8

Kvalitetna priplodna goveda kod kojih se ispituju proizvodne osobine treba da:

- budu identifikovana u skladu sa zakonom;
- budu izabrana na način koji osigurava nepristrasno ocjenjivanje;
- ispunjavaju pravila ICAR-a.

Član 9

Prilikom ispitivanja proizvodnih i drugih osobina životinja treba da bude ozbijedeno da:

- se ispitivanje unutar pojedinih rasa, odnosno genotipova sprovodi u poznatim tehnološkim i zoohigijenskim uslovima;
- je za sprovođenje ispitivanja korišćena mjerna, laboratorijska i programska oprema koja ispunjava propisane uslove i da ispitivanja budu u skladu sa pravilima ICAR-a;
- je sistem ishrane u skladu sa odgajivačko-seleksijskim programom;
- se isto ispitivanje koje se sprovodi na više različitih mjesta vrši na isti način;
- je predviđen godišnji broj životinja u ispitivanju po genotipovima naučno prihvatljiv i u skladu sa veličinom populacije i odgajivačko-seleksijskim programom;
- su ispunjeni uslovi za prijem životinja na ispitivanje;
- je ispunjena dužina predtestnog perioda i vremensko trajanje ispitivanja;
- su obezbijedena mjesta ispitivanja osobina, broj ponavljanja mjerenja i sredstva za ispitivanje uz poštovanje pravila ICAR-a;
- se spoljašnje osobine životinje ocjenjuju u skladu sa ovim pravilnikom;
- su ispitivanja i linearne ocjene uključene u procjenu odgajivačke vrijednosti;
- je obezbijedena dokumentacija za prikupljanje podataka o ispitivanju životinja,
- su propisane baze podataka i način njihovog čuvanja; i
- se ispitivanja vrše na način koji osigurava pouzdano poređenje među životinjama.

Član 10

Ukoliko su prije dolaska životinje u testnu stanicu poznati rezultati proizvodnih ili drugih osobina, ti podaci treba da budu evidentirani u dokumentaciji za prikupljanje podataka o ispitivanju životinja.

Kada se ocjenjuje plodnost i tok teljenja u proizvodnim uslovima, vrednovanje tih osobina treba da se zasniva na uspješnosti ostvarivanja plodnosti pri prvom pripustu ili osjemenjivanju i procjeni toka teljenja.

Član 11

Procjena odgajivačkih vrijednosti treba da budu u skladu sa pravilima ICAR-a.

Statistički model za procjenu odgajivačkih vrijednosti treba da bude u skladu sa odgajivačko-seleksijskom programom.

Rezultati odgajivačkih vrijednosti kvalitetnih priplodnih goveda obuhvataju tačnost procjene i datum računanja odgajivačkih vrijednosti.

Član 12

Kod kvalitetnih priplodnih bikova procjenjuju se sve osobine u skladu sa pravilima ICAR-a.

Član 13

Za utvrđivanje odgajivačke vrijednosti kvalitetnih priplodnih goveda, za procjenu osobina mliječnosti koriste se podaci o proizvodnji i sastavu mlijeka (sadržaj mliječne masti i bjelancevina u mlijeku) i drugi podaci za osobine mliječnosti.

Minimalna pouzdanost ocijenjene odgajivačke vrijednosti bikova mliječnih rasa za osjemenjivanje, treba da iznosi 0,5 za glavne proizvodne osobine uzimajući u obzir sve podatke o srođnicima.

Član 14

Procjena odgajivačke vrijednosti kvalitetnih priplodnih bikova za tovnost i klanične osobine sprovodi se na jednoj od sljedećih testnih metoda:

- ispitivanje osobina životinja u testnoj stanici (performance test);
- ispitivanje po srođnicima u testnoj stanici (progeni test);
- ispitivanje po srođnicima u proizvodnim uslovima, i to na način da se srođnici rasporede u kontrolne grupe (field progeni test);
- ispitivanje po srođnicima sa prikupljanjem podataka u proizvodnim uslovima, prilikom prodaje ili u klanicama.

Ukoliko postoje podaci o masi zaklanog trupa, osobinama kvaliteta mesa, prirastu i toku teljenja, uključuju se u procjenu odgajivačke vrijednosti bika.

Podaci dobijeni ispitivanjima iz člana 2 ovog pravilnika koriste se za sprovođenje odgajivačko-seleksijskog programa i za utvrđivanje odgajivačkih vrijednosti, genetske analize, komparativno ispitivanje između uzgajivača, praćenje i analizu fenotipskih promjena i ocjenjivanje efekata selekcije.

Član 15

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

* U ovaj pravilnik prenijete su odredbe Odluke broj 2006/427/EZZ o utvrđenim metodama praćenja proizvodnje i metoda za procjenu genetske vrijednosti kvalitetnih priplodnih goveda čiste rase.

Broj: 320-6333/16-3

Podgorica, 3. februara 2017. godine

Ministar,
mr **Milutin Simović**, s.r.